

**CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA
RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE**

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII CHESTIONAR DE AUTOEVALUARE ȘI PROCESUL DE EVALUARE INTER PARES

Un instrument de diagnosticare
pentru instituțiile de apărare națională

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

CUPRINS

INTRODUCERE

Prezentare.....	2
-----------------	---

REALIZAREA PROCESULUI DE AUTOEVALUARE A INTEGRITĂȚII

Procesul	3
Lista de verificare pentru Chestionarul CI și Evaluarea Inter pares.....	5

DEFINIȚII

Integritate.....	7
Corupție	7

CHESTIONAR

1. Controlul democratic și implicarea	8
2. Legislația și politica națională anticorupție.....	9
3. Politica anticorupție în domeniul apărării și securității.....	10
4. Personal – conduită, politică, instruire, disciplină.....	12
5. Planificare și bugetare.....	14
6. Operațiuni	15
7. Achiziții publice	16
8. Relațiile cu instituțiile din domeniul apărării și alți furnizori.....	18
9. Întrebări specifice fiecărei țări.....	19

INFORMAȚII SUPLIMENTARE	20
--------------------------------------	-----------

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

PREZENTARE

Către: Ministrul Apărării Naționale, Șeful de Stat Major (sau echivalent).

Consolidarea integrității și reducerea riscurilor de corupție sunt aspecte importante în consolidarea forțelor și structurilor de apărare și securitate puternice, capabile și rentabile din punct de vedere financiar.

Corupția subminează capacitățile de apărare și securitate ale fiecărei țări. Corupția duce la risipa de bani, alocarea necorespunzătoare a resurselor și achiziționarea de echipamente neadecvate sau de slabă calitate, ceea ce poate pune în pericol viața personalului și poate reduce eficacitatea operațională. Personalul corupt nu poate fi de încredere. El poate fi cumpărat cu prima ocazie de cei interesați, de crima organizată, organizațiile teroriste sau potențiali inamici ai țării.

Corupția din domeniul apărării reduce încrederea publicului în armată în general și poate eroda sprijinul public oferit misiunilor de menținere a păcii. În același timp, diminuează resursele sectoarelor civile ale economiei și poate infesta alte zone de guvernământ. Corupția încetinește creșterea și dezvoltarea unei națiuni.

Ca parte a Planului de Acțiune al Parteneriatului NATO referitor la Consolidarea Instituțiilor de Apărare, se lucrează la dezvoltarea unor instrumente practice pentru a ajuta națiunile la consolidarea integrității și reducerea riscurilor de corupție. Eforturile inițiale se concentrează asupra dezvoltării următoarelor:

- un Compendiu al Celor Mai Bune Practici în Consolidarea Integrității și Reducerea Riscurilor de Corupție în Domeniul Apărării
- un Modul de Instruire pentru Consolidarea Integrității și Reducerea Riscurilor de Corupție
- un Proces de Autoevaluare a Integrității

Autoevaluarea punctelor forte și punctelor slabe din sistemul de integritate al apărării este una din bazele dezvoltării unei instituții de apărare. Acest chestionar este un instrument de diagnosticare care ajută la realizarea unei astfel de autoevaluări.

Realizarea unui bun proces anticorupție este, de asemenea, o cerință legală pentru fiecare țară aliată și parteneră NATO care a semnat Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției (UNCAC). UNCAC este foarte explicită în privința obligațiilor fiecărei țări. Instituțiile din domeniul apărării pot folosi acest document pentru a se asigura că ministerele și serviciile lor din armată respectă Convenția.

Completarea chestionarului este voluntară. Conform procedurilor de schimb de informații clasificate, țările sunt invitate să menționeze clasificarea corespunzătoare de securitate în partea de sus și de jos a fiecărei pagini din răspunsul lor.

Credem că acest Proces de Autoevaluare este un instrument care ar trebui parcurs de fiecare instituție din domeniul apărării.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

REALIZAREA PROCESULUI DE AUTOEVALUARE A INTEGRITĂȚII PROCESUL

Programul CI este un program de consolidare a capacității condus de NATO, care oferă instrumente practice pentru a ajuta națiunile la consolidarea integrității, transparenței și responsabilității și la reducerea riscurilor de corupție în domeniul apărării și sectorul securității. CI promovează bunele practici, procesele și metodologiile, oferind națiunilor un ajutor personalizat pentru a crește eficiența instituțiilor de apărare și securitate. Prin includerea unei bune guvernante în structurile lor, națiunile asigură o mai bună utilizare a banilor contribuabililor.

Programul este deschis țărilor aliate și parteneri NATO. Solicitățile din partea altor națiuni sunt analizate de la caz la caz.

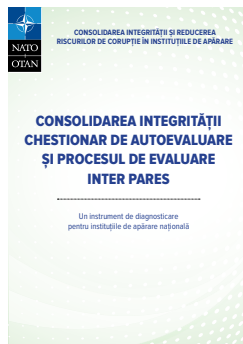
Programul CI include un set de instrumente disponibile pentru a ajuta națiunile să-și evalueze riscurile de corupție și să-și consolideze buna guvernanță. Participarea se face pe bază de voluntariat iar ajutorul CI este adaptat corespunzător pentru a răspunde nevoilor și exigențelor diferitelor țări.

CHESTIONAR DE AUTOEVALUARE (SAQ)

Completarea chestionarului este prima etapă din acest proces. Participarea se face pe bază de voluntariat. Chestionarul este un instrument de diagnosticare care, după completare, oferă națiunilor o imagine de ansamblu a procedurilor și practicilor existente. El abordează practicile profesionale curente din domeniul apărării și securității, acoperind tematici ca:

- Controlul democratic și implicarea
- Legislația și politica națională anticorupție
- Politica anticorupție în domeniul apărării și securității
- Personalul: conduită, politică, instruire și disciplină
- Planificare și bugetare
- Operațiuni
- Achiziții publice
- Relațiile cu instituțiile din domeniul apărării și cu alți furnizori
- Întrebări specifice fiecărei națiuni.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

Odată completat, chestionarul SAQ este prezentat Personalului Internațional NATO responsabil de efectuarea Evaluării Inter pares și a consultărilor la nivel național. Echipa de experți condusă de NATO nu comunică informațiile către terțe părți. Toate activitățile, recomandările și componența echipei de evaluare inter pares sunt coordonate cu țara respectivă.

Evaluarea Inter pares și consultări la nivel național

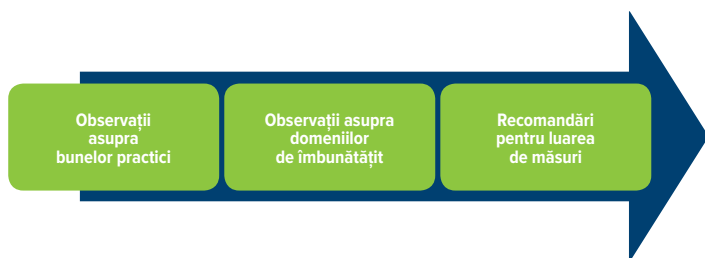
Chestionarul completat este analizat în interiorul țării respective de reprezentanții guvernului. Scopul evaluării inter pares este de a înțelege mai bine situația curentă și a dialoga pe marginea celor mai bune practici și măsuri concrete de consolidare a transparenței, responsabilității și integrității din sectoarele de apărare și securitate.

Fiecare evaluare inter pares este adaptată țării respective. Se recomandă insistent ca, atât chestionarul, cât și evaluările inter pares, să fie elaborate cu contribuția parlamentarilor și a societății civile, inclusiv a ONG-urilor, mass-mediei și a mediului academic.

Raportul de Evaluare Inter pares

Raportul de Evaluare Inter pares, pregătit în baza chestionarului completat și a consultărilor din capitale, identifică bunele practici și recomandările pentru luarea de măsuri. Acesta are scopul de a ajuta națiunile în elaborarea Planului de Acțiune CI și a utiliza mecanismele CI existente, dar și a altor mecanisme NATO.

În principiu, Raportul de Evaluare Inter pares acoperă trei domenii:

Planul de Acțiune

După completarea chestionarului și finalizarea Procesului de Evaluare Inter pares, multe națiuni continuă cu elaborarea unui plan de acțiune național. Pentru realizarea acestuia, se recomandă ca națiunile să folosească pe deplin resursele și instrumentele de parteneriat NATO. De asemenea, națiunile sunt încurajate să profite de expertiza organizațiilor societății civile din propria lor regiune și din țară. O astfel de abordare ajută la promovarea transparenței și la consolidarea capacităților locale.

Unde este posibil, programul CI este integrat și aliniat proceselor naționale precum și mecanismelor de parteneriat NATO, inclusiv cu Programul Individual de Cooperare în cadrul Parteneriatului, Planul de Acțiune pentru Adeziune, Procesul de Evaluare și Planificare al Parteneriatului, iar, în cazul Afganistanului, Parteneriatul Durabil. Se include și identificarea oportunităților de a stabili legături cu alte programe în desfășurare, cum ar fi Programul de Dezvoltare Profesională pentru Georgia și Ucraina.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

... și apoi?

Națiunile care au completat chestionarul și au finalizat Procesul de Evaluare Inter pares sunt încurajate să publice rezultatele. Sunt disponibile resursele CI, inclusiv E&T, pentru a ajuta națiunile să-și implementeze planul de acțiune și să-și consolideze capacitatea națională.

LISTA DE VERIFICARE PENTRU CHESTIONARUL CI ȘI EVALUAREA INTER PARES

1. **Obținerea unui mandat la nivel înalt pentru evaluare.** Este important ca liderii ministerului și ai forțelor armate să sprijine această autoevaluare. Persoana oficială care conduce procesul de autoevaluare a integrității trebuie să stabilească mandatul pentru Evaluare, care să fie aprobat de Ministru și șeful forțelor armate, după caz. Trebuie desemnat un funcționar la nivel înalt ca fiind sponsorul oficial al evaluării.
2. **Desemnarea unei singure persoane responsabile de autoevaluare.** O singură persoană trebuie să fie responsabilă de acest chestionar, de vizita echipei de experți și de stabilirea planului de monitorizare ulterior.
3. **Stabilirea unui Grup de Lucru format din reprezentanți din toate ministerele.** Membrii acestui grup nu trebuie să lucreze cu normă întreagă dar trebuie să fie identificate și aprobate resursele, inclusiv forța de muncă, finanțarea, echipamentul și calendarul. Grupul de lucru completează chestionarul și se reunește ulterior pentru a analiza raportul întocmit de echipa de experți NATO asupra vizitei respective.
4. **Completarea chestionarului.** Este la latitudinea fiecărei națiuni de a stabili metoda de difuzare a chestionarului pentru completare. De exemplu, capitolele pot fi separate și trimise departamentelor sau ministerelor relevante; sau se poate trimite întregul chestionar pentru a se obține diferite comentarii pe marginea aceleiași întrebări. Se poate alege trimiterea chestionarului unor grupuri din afara guvernului, cum ar fi organizațiile nonguvernamentale (ONG-uri) sau academiile, pentru a se obține diferite perspective. Chestionarul trebuie returnat la NATO cu cel puțin două săptămâni înainte de vizită. Fiecare țară este responsabilă pentru clasificarea securității chestionarelor completate. Echipa de experți în evaluare NATO nu va dezvălui informații terțelor părți.
5. **Organizarea interviurilor pentru echipa de experți în evaluare NATO.** Vizita ar trebui să dureze între 2 – 3 zile și va fi o rundă intensă de întâlniri. Persoanele intervievate trebuie să fie de un nivel relativ înalt, pentru a putea discuta răspunsurile din chestionar. În funcție de țara respectivă, persoanele intervievate vor fi, de obicei, la nivel OF-4 sau OF-5, de la colonel la general de brigadă în cazul țărilor mari. Persoanele intervievate trebuie să fie atât funcționari publici cât și ofițeri militari de rang înalt. Se recomandă în mod insistent ca națiunile să extindă interviurile și altor grupuri, cum ar fi către parlamentari, ONG-uri, mass-media sau cadre universitare. În acest caz, o singură ședință de amploare poate fi un mod eficient de a aduna mai multe opinii. (A se vedea exemplul din Ucraina din rubrica de mai jos.)
6. **Echipa de experți în evaluare condusă de NATO: raportul vizitei.** Echipa de experți condusă de NATO va redacta un raport al vizitei sale pentru a fi utilizat de țara gazdă. Raportul va cuprinde: i) observații asupra bunelor practici pe care le întreprinde țara; ii) observații asupra domeniilor de îmbunătățit și iii) recomandări pentru luarea de măsuri. Secretariatul Internațional NATO poate oferi experți în domeniu pentru a ajuta Ministerul Apărării în eforturile sale. Țările sunt încurajate să-și armonizeze măsurile de urmat cu alte instrumente de parteneriat NATO, cum ar fi Planul de Acțiune pentru Adeziune, Procesul de Planificare și Evaluare a Parteneriatului pentru Pace, precum și Planul Individual de Acțiune al Parteneriatului.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

Buna Practică I: Ucraina – Organizarea unei ședințe deschise cu mass-media și ONG-uri

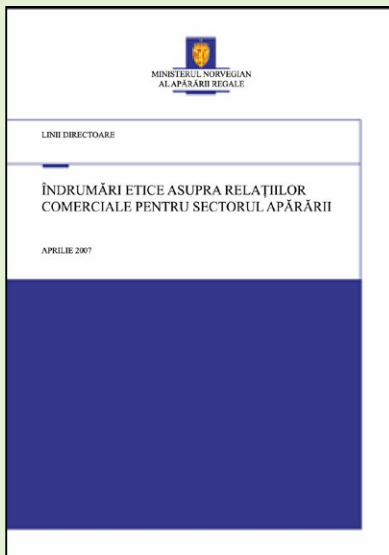
În timpul organizării Procesului de Autoevaluare a Integrității din 2008 din Ucraina, Consiliul Național de Apărare și Securitate din Ucraina a organizat o ședință pentru a solicita opiniile unei game largi de ONG-uri și altor organizații, în perspectiva informării echipei condusă de NATO aflată în vizită.

În jurul mesei au fost reprezentanți din aproximativ 30 de organizații diferite, de la jurnaliști la grupuri de presiune anticorupție, ceea ce a oferit echipei o ocazie excelentă de a fi informată despre situația din țară, despre probleme și opțiuni de viitor, dintr-o perspectivă locală și neguvernamentală.

Ședința a demonstrat deschidere și transparență și a fost o completare binevenită la sesiunile formale cu politicieni, personalul militar și angajații guvernamentali. Punctul de vedere direct al ONG-urilor a fost extrem de util în completarea și echilibrarea interviurilor și a prezentărilor anterioare.

Buna Practică II: Norvegia - Manual

Organizarea norvegiană a Procesului de Autoevaluare a Integrității din 2008 a dezvoltat mai multe domenii de bune practici, inclusiv utilizarea Comisiilor de Soluționare a Reclamațiilor, dezvoltarea unui proces de achiziții publice electronice, precum și un manual de orientări etice referitoare la relațiile comerciale din sectorul de apărare, elaborat de Ministerul Apărării, ilustrat mai jos.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

DEFINIȚII INTEGRITATE

Integritatea are atât o semnificație tehnică, cât și una morală.

- În sens tehnic, spunem că ‚fuzelajul acestei nave este integru‘. Aceasta înseamnă că întregul sistem funcționează corespunzător – învelișul exterior al navei nu are scurgeri de apă, iar sistemele care alcătuiesc și sprijină fuzelajul navei sunt bune și funcționează corect.
- Într-un sens personal și moral, înseamnă că munca a fost efectuată cu onestitate, sinceritate și nu este coruptă.

În acest manual, când spunem ‚integritate‘, ne referim la următoarele:

- O **persoană este integă** dacă aceasta își face munca onest, competent și complet.
- Un **proces este integru** dacă funcționează cum trebuie și se integrează perfect în sistemul din care face parte.
- O **organizație are integritate** dacă activitatea sa se desfășoară cu responsabilitate adecvată, competență, până la capăt și fără ca producția sau resursele să fie deturnate în scopuri corupte sau necinstite.

CORUPȚIE

Corupția este ‚folosirea abuzivă a unei funcții de încredere în interes personal.‘

Fiecare țară are definiții oficiale enunțate în legislație în privința corupției. De exemplu, definiția folosită în Ucraina este: ‚Acțiunea ilegală sau inacțiunea unei persoane (individ sau entitate juridică) autorizată să îndeplinească o funcție de stat, direcționată spre obținerea ilegală de avantaje, beneficii, influențe, privilegii materiale sau nemateriale, pentru sine însăși sau pentru terțe părți sau diferite grupuri.‘ În Pakistan, definiția este următoarea: ‚Corupția implică un comportament al unui titular de funcție din sectorul public și privat, prin care acesta se îmbogățește într-un mod necorespunzător și ilegal, pe el însuși sau pe cei apropiați, sau îi determină pe alții să o facă, prin folosirea abuzivă a poziției în care se află.‘ (Guvernul Pakistanului, 2002)

Deși există multe alte definiții, experiența noastră ne spune că majoritatea oamenilor știu ce este corupția, chiar și fără o descriere formală a ei. De exemplu, în Convenția Națiunilor Unite Împotriva Corupției, principala convenție internațională pe acest subiect, nu există o definiție formală asupra corupției; în schimb, convenția oferă definiții largi asupra noțiunii de funcționar public.

Important este să fim conștienți că în domeniul apărării există tipuri diferite de corupție. Măsurile de reducere a riscurilor vor fi eficiente numai dacă se înțelege clar aspectul particular al problemei abordate. Acest chestionar contribuie la înțelegerea acestui lucru.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

CHESTIONAR

1. CONTROLUL DEMOCRATIC ȘI IMPLICAREA

1. Descrieți rolul Parlamentului în supravegherea instituției de apărare, inclusiv funcția Consiliului de Apărare, supravegherea și controlul serviciilor de informații și numirile principale din Ministerul Apărării.

Aspecte de explorat:

- Autoritatea parlamentară asupra politicii de apărare și decizii la nivel înalt.
 - Membrii, competențe și ajutorul specializat oferit de Consiliul de Apărare.
 - Nivelul de participare a femeilor la funcțiile de control și supraveghere din Consiliul de Apărare.
 - Aspecte legate de corupție și integritate în instituțiile de apărare (de exemplu la nivel politic, nivel militar și funcționari publici).
2. Descrieți alți prestatori de servicii din domeniul apărării din țara dumneavoastră, cum ar fi Garda Națională, forțele prezidențiale, serviciile de informații și poliția de frontieră. Sunt aceștia supuși controlului și examinării parlamentare? Cum funcționează? În fața cui sunt aceștia responsabili în guvern? Care este relația lor cu Ministerul Apărării?

Aspecte de explorat:

- Probleme legate de crima organizată în raport cu aceste forțe.
- Independența (sau lipsa independenței) acestor forțe.
- Contractorii militari privați – relația lor cu Ministerul Apărării, controlul și verificarea activităților acestora și auditul.

Recomandare: se recomandă includerea în chestionar a răspunsurilor directe obținute de la ceilalți furnizori din domeniul apărării.

3. În elaborarea chestionarului, descrieți politica națională de apărare a țării dumneavoastră, inclusiv rolul Parlamentului și a Consiliului de Apărare și Securitate. Dacă există o politică de apărare declarată, o strategie de securitate națională sau un document guvernamental care să menționeze politica de apărare, faceți referință la acestea. În ce mod este făcută publică politica de apărare și cum ia cunoștință publicul despre ea?

Aspecte de explorat:

- Legislația privind accesul la informațiile din domeniul apărării.
 - Accesul public la documente cheie privind politica de apărare.
4. Descrieți relația dintre Ministerul Apărării și societatea civilă, inclusiv mass-media și organizațiile neguvernamentale (ONG-uri). Cu ce frecvență și în ce mod sunt acestea consultate sau informate cu privire la aspectele specifice din domeniul apărării?

Aspecte de explorat:

- Opinia societății civile despre integritatea instituției de apărare.
- Opinia mass-mediei cu privire la integritatea instituției de apărare.
- Alte opinii generale despre integritatea instituției de apărare (pozitive/negative).

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

2. LEGISLAȚIA ȘI POLITICA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE

1. Cum sunt folosite instrumentele internaționale anticorupție pentru combaterea mitei și corupției în țara dumneavoastră?

Aspecte de explorat:

- Ratificarea și implementarea concretă a convențiilor și tratatelor internaționale anticorupție (de exemplu: Convenția ONU împotriva Corupției, Convenția OECD /Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind combaterea mituirii funcționarilor publici străini, Convenția Consiliului Europei).
 - Mecanismele de monitorizare, cum ar fi evaluările GRECO /Grupul Statelor contra Corupției ale Consiliului Europei, Grupul de Lucru OECD privind mita, mecanismul de monitorizare UN-CAC.
 - Indici, cum ar fi Indicele de Control al Corupției pentru Institutul Băncii Mondiale, Indicele de Percepție a Corupției al Transparency International.
2. Care sunt principalele metode și instituții pentru consolidarea integrității și combaterea corupției din țara dumneavoastră?

Aspecte de explorat:

- Politica națională, strategia anticorupție, legi și proceduri.
 - Instituțiile de prevenire sau de urmărire judiciară, precum agențiile anticorupție, organele de aplicare a legii, birourile de etică, unitățile de audit, grupurile de conformitate, etc.
 - Coordonarea activităților care rezultă în urmărire judiciară și a celor de prevenire.
3. Descrieți sumar cazuri majore de mită sau corupție din țara dumneavoastră, care au rezultat în urmărire judiciară în ultimii trei ani, precum și sancțiunile aplicate.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

3. POLITICA ANTICORUPȚIE ÎN DOMENIUL APĂRĂRII ȘI SECURITĂȚII

1. Care sunt domeniile cele mai expuse riscului de mită și corupție pentru personalul Ministerului Apărării și al forțelor armate din țara dumneavoastră (de exemplu: șpași, cheltuieli, excursii, detașări, etc)? Vă rugăm să enumerați cele 6 domenii principale.

Aspecte de explorat:

- Cum determinați zonele de risc ridicat? Există o înțelegere a modului în care zonele cu cel mai mare risc de corupție ar putea afecta în mod diferit femeile și bărbații?
 - Cum sunt riscurile de mită și corupție diminuate în aceste domenii? Descrieți măsurile existente în prezent.
 - Care sunt sancțiunile care pot fi aplicate personalului dacă se constată că acesta s-a implicat în aceste 6 domenii de mită și corupție?
2. Descrieți nivelul de angajament față de măsurile de integritate și anticorupție din cadrul Ministerului Apărării, așa cum sunt declarate de către Ministrul Apărării și Șeful de Stat Major. Cum comunică aceștia politica și orientările la nivel intern?

Aspecte de explorat:

- Există o declarație oficială privind integritatea sau politica anticorupție?
 - Ministrul Apărării și Șeful de Stat Major dezbate în mod public pe marginea problemelor legate de integritate? Dacă da, descrieți.
 - Care este nivelul de conștientizare în cadrul Ministerului Apărării și în rândul forțelor armate cu privire la problemele legate de integritate și riscurile de corupție? Au existat sondaje care să ilustreze acest lucru?
 - Oferiți exemple de măsuri concrete luate pentru a se comunica angajamentul față de integritate și anticorupție în cadrul Ministerului Apărării și al forțelor armate.
3. Există o politică oficială, o strategie sau un plan de acțiune în cadrul Ministerului Apărării și al forțelor armate care să abordeze aspectele legate de integritate și corupție? Dacă da, descrieți obiectivele, prioritățile și principalele reforme în curs de desfășurare.
 4. Dacă există o politică, o strategie sau un plan de acțiune anticorupție, descrieți cine este responsabil de aplicarea acestora.

Aspecte de explorat:

- Există un anumit departament sau o persoană responsabilă de asigurarea faptului că acestea se realizează?
 - Care este eficacitatea acestora?
5. Ce instituții din domeniul apărării au ca obiectiv consolidarea integrității, combaterea și prevenirea corupției? Descrieți recentele succese.

Aspecte de explorat:

- Care sunt rolurile jucate de consilierii de etică și anticorupție, de auditorii externi și interni, de inspectoratele generale, procurori, etc?
- Care este gradul de cooperare și schimbul de informații între instituții?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

- Ce dovezi există asupra nivelului de încredere în armată, în comparație cu alte instituții guvernamentale? De exemplu: care este nivelul de conștientizare al militarilor referitor la măsurătorile naționale și internaționale, cum ar fi Barometrul Global de Corupție al lui Transparency International?
6. Descrieți metodele și procedurile existente care permit funcționarilor din domeniul apărării (militari și civili) și personalului din forțele armate de a raporta cazurile de corupție.

Aspecte de explorat:

- Personalul forțelor armate și funcționarii Ministerului Apărării sunt încurajați să raporteze practicile corupte întâlnite? Dacă da, descrieți cum se întâmplă acest lucru.
- Există „linii telefonice de asistență” pentru denunțatorii care doresc să raporteze acte de corupție și mită?
- Ce mecanisme de protecție există pentru denunțatori, cât de bine funcționează acestea și care este gradul lor de aplicare. Cât de bine sunt cunoscute aceste proceduri?
- Femeile care lucrează în acest sector pot raporta practicile de corupție care le afectează sau care afectează pe alții? Există mecanisme de protecție specifice?
- Care este rolul mass-mediei de a face cunoscute cazurile suspecte de corupție?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

4. PERSONAL – CONDUITĂ, POLITICĂ, INSTRUIRE, DISCIPLINĂ

Normele de bună conduită și comportamentul adecvat pentru personal

1. Descrieți Codul de Conduită care se aplică personalului Ministerului Apărării (militari, funcționari publici și angajați civili) inclusiv domeniile din cod în care există riscuri de corupție. Vă rugăm să atașați documentele relevante.

Aspecte de explorat:

- Care sunt reglementările care se referă la mită, cadouri și ospitalitate, conflicte de interese, activități ulterioare încetării funcției, etc?
 - Cum este difuzat Codul de Conduită?
 - Sunt reglementările fondate pe un anumit cod de etică sau de valori? Dacă da, cum sunt acestea comunicate și încorporate?
 - Ce orientări există pentru a sprijini și a contextualiza Codul de Conduită?
 - Există diferențe pentru personalul militar și cel civil sau se aplică aceleași reguli pentru fiecare angajat?
 - Dacă există, ce atenție specială se acordă celor care ocupă poziții sensibile, ex: cei din domeniul achizițiilor publice sau în managementul financiar/comercial?
2. Oferiți detalii privind modul în care sunt tratate încălcările Codului de Conduită și de către cine. Descrieți succint trei cazuri care au fost semnalate în ultimii doi ani în țara dumneavoastră. Există și cazuri în care încălcările semnalate în Codul de Conduită au implicat exploatarea sau abuzul asupra femeilor?
 3. Descrieți pe scurt procesul de evaluare a personalului, inclusiv frecvența rapoartelor, procesul de informare/feedback și cum sunt abordate aspectele legate de integritate personală și activitate politică.

Aspecte de explorat:

- Meritocrația desemnării/numirii în funcție – modul în care sunt anunțate posturile vacante, dacă există riscuri de „favoritism” și, dacă da, cum afectează acest fenomen angajarea și promovarea în funcție a femeilor, etc?
- Sunt datele de promovare în posturi influențate de gen?
- Are loc o instruire periodică a personalului în materie de anticorupție?
- A fost inclusă instruirea pe marginea integrității în procesul de pregătire militară din școli și universități, și în timpul exercițiilor?
- Care este frecvența și raportul bărbat-femeie privitor la rotația personalului în posturile sensibile?
- Cum declară personalul ofertele de ospitalitate corporativă (inclusiv deplasările, divertismentul și alte cheltuieli)?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

REMUNERAȚIE

4. Descrieți mecanismele de plată a salariilor și a altor venituri pentru persoanele fizice, subliniind metodele de audit și transparență utilizate în mod regulat, împreună cu procedurile de publicare a datelor examinate.

Aspecte de explorat:

- Este cunoscut cu exactitate numărul personalului civil și militar care trebuie plătit și primește acesta salariul corect și la timp?
- Sunt publicate în țara dumneavoastră salariile gradelor militare și civile?
- Sunt plătite pensiile civililor și militarilor în mod corect și la timp?
- Sunt salariile defalcate în funcție de gen?
- Sunt statele de plată separate în funcție de ierarhie?

Încălcări ale regulamentelor și politici anticorupție

5. Descrieți procesul de urmărire judiciară a incidentelor de corupție și disciplinarea personalului în uniformă, a civililor și a companiilor ofertante.

Aspecte de explorat:

- Cât de activ este procesul?
 - Care este rolul instanțelor militare în acest proces și sunt ele accesibile publicului?
 - Au fost prezentate justiției incidente de corupție care să implice activități ilegale sau lipsite de etică în defavoarea femeilor?
6. Oferiți detalii pe marginea numărului trimerilor în judecată sau a acțiunilor întreprinse împotriva personalului din domeniul Apărării și al forțelor armate, ca urmare a infracțiunilor de dare/luare de mită sau corupție din țara dumneavoastră în ultimii trei ani. Discutați despre modurile în care au fost făcute publice hotărârile judecătorești, în cazul în care acestea au fost divulgate.
 7. Oferiți detalii referitor la amploarea urmăririlor penale ale oricărei companii din domeniul apărării din țara dumneavoastră în ultimii trei ani.
 8. Descrieți modul în care birourile naționale de audit sau de luptă împotriva corupției exercită supravegherea procedurilor în instituția de apărare din țara dumneavoastră.
 9. Dacă dispozițiile de securitate națională permit oprirea investigațiilor de corupție în curs de desfășurare, descrieți procedurile care ar trebui urmate pentru a se justifica acest lucru.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

5. PLANIFICARE ȘI BUGETARE

Planificarea Achizițiilor Publice

1. Descrieți pe scurt procesul de planificare a achizițiilor din țara dumneavoastră, inclusiv durata ciclului, departamentul și personalul cheie implicat.
2. Descrieți criteriile principale pentru achizițiile în domeniul apărării din țara dumneavoastră (de exemplu: cerințele operaționale naționale, cerințele NATO, îmbunătățiri tehnologice, etc).

Stabilirea bugetelor

3. Descrieți procesul de prezentare a bugetului apărării în fața Parlamentului, inclusiv elementele cheie de cheltuieli și criteriile pe care se bazează acestea. Se dezbate bugetul în Parlament? Se publică bugetul apărării în fiecare an?
4. În afara bugetului administrației centrale, care sunt sursele principale de venituri ale apărării, inclusiv vânzarea surplusului de echipament, proprietăți și alte active?
5. Care este procesul pentru audierile publice pe marginea bugetelor Ministerului Apărării din țara dumneavoastră? Mass-media raportează în mod constant în acest domeniu?
6. Sunt publicate în detaliu bugetul și cheltuielile efective ale ministerului din ultimul an? Dacă da, cât de detaliate sunt acestea? Este normal ca cheltuielile reale să fie mai mari decât bugetul? Este efectuat raportul de cheltuieli pe parcursul anului și dacă da, cât de frecvent?
7. Descrieți procesul de audit pentru cheltuielile Ministerului Apărării, inclusiv ciclul de audit, publicarea rezultatelor, supravegherea de către Parlament și de alte organisme. Proiectele majore sunt auditate separat? Dacă nu, vă rugăm să explicați de ce.

Casarea, distrugerea și leasingul activelor

8. Descrieți procesul de casare, distrugere și leasing al activelor, împreună cu punctele forte și punctele slabe ale sistemelor în vigoare.

Aspecte de explorat:

- Procedurile pentru active, inclusiv echipamente, bunuri, deșeuri, etc.
- Procesul de evaluare și de gestionare a vânzării bunurilor excedentare și măsurile luate pentru asigurarea integrității.
- Veniturile obținute din vânzarea bunurilor sunt prezentate anual în contul Ministerului? Ce organizație primește veniturile și pentru ce pot fi ele folosite?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

6. OPERAȚIUNI

1. Există o doctrină militară care să abordeze problemele de corupție pe timp de pace sau în perioadă de conflict? Există o doctrină militară referitor la modul de abordare a problemelor legate de corupție, atât la nivelul strategic pentru comandații de misiune, cât și pe teren?
2. Sunt comandanții conștienți, la toate nivelurile, de problemele de corupție pe care le-ar putea întâmpina în timpul oricărei misiuni?

Aspecte de explorat:

- Au fost instruiți comandanții la toate nivelele?
 - Există orientări pe această temă la nivel strategic?
 - Există mecanisme de supraveghere?
 - Sunt disponibile module de instruire?
3. Cum este atenuat riscul de corupție în procesele de achiziții publice de rutină sau accelerate (inclusiv achizițiile și contractele locale) într-un mediu conflictual? Există procese specifice pentru achizițiile accelerate? Dacă da, au fost acestea examinate privitor la riscul de corupție?
 4. Este organizația clară privitor la problemele de corupție cu care se poate confrunta în orice misiune?

Aspecte de explorat:

- Există norme pe această temă?
- Există îndrumări clare pe teren pentru trupe (naționale, de coalitție și locale) și pentru autoritățile locale (inclusiv poliția, sistemul judiciar și guvernul local) cu privire la ce înseamnă o conduită acceptabilă?
- Există mecanisme de supraveghere?
- Sunt disponibile mecanisme de instruire?
- Sunt disponibile module de instruire?
- Există profesioniști, cum ar fi auditorii militari, capabili de a monitoriza riscurile de corupție pe teren? Au fost aceștia instruiți? Planurile de operațiuni prevăd prezența acestora?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

7. ACHIZIȚII PUBLICE

Achiziții Publice – Legislație

1. Descrieți și enumerați legile din țara dumneavoastră care se referă în mod specific la achizițiile publice din domeniul apărării și securității.
2. Precizați orice excepții (dar oferiți și o justificare rezonabilă) pentru orice articole sau servicii scutite de legislația generală privind achizițiile publice.

Achiziții publice – Organizare și Reformă

3. Descrieți pe scurt persoanele responsabile cu achizițiile publice în cadrul Ministerului Apărării și al forțelor armate. Achizițiile sunt gestionate printr-un birou general central sau sunt tratate separat de forțele armate sau fiecare minister?
4. Descrieți ciclul complet de achiziții publice în domeniul apărării, de la evaluarea necesităților, până la implementarea contractului (inclusiv orice diferențe care se aplică anumitor ministere sau departamente) împreună cu punctele forte și cele slabe ale sistemului.
5. Descrieți mecanismele de supraveghere a achizițiilor împreună cu punctele lor forte și cele slabe.

Aspecte de explorat:

- Care sunt regulile pentru rotația personalului în posturile sensibile?
- Care este cerința pentru declararea bunurilor sau a cadourilor primite în plus față de salariul normal sau cel publicat?
- Care sunt cerințele pentru declararea conflictelor de interese – se aplică acestea pentru toate gradele?
- Serviciul responsabil cu achizițiile publice este supus unor verificări periodice sau inopinate privind integritatea și etica?

Achiziții publice – comisiile de licitații, specificații pentru echipamente/servicii, proceduri de licitații

6. Descrieți mecanismele de determinare a specificațiilor echipamentului, inclusiv procesele decizionale.
7. Descrieți mecanismele pentru a determina ce achiziții ar trebui să fie "esențiale din punct de vedere operațional" și "sursă unică" și includeți procentul fiecăreia (după număr și valoare) în comparație cu ciclul convențional de achiziții.

Aspecte de explorat:

- Mecanismele de luare a deciziilor;
- Care este procentul actual al achizițiilor publice în domeniul apărării din țara dumneavoastră provenite dintr-o sursă unică (sau care nu fac obiectul unei oferte)?
- Ce măsuri de protecție sunt în vigoare pentru a se preveni formarea unor condiții în care să existe un singur furnizor?
- Toate legislațiile restrictive.
- Orice sistem intern de licitare sau ofertare, dacă se utilizează.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

8. Descrieți componența, funcția, responsabilitățile și mecanismele de lucru ale comisiilor de licitație.

Aspecte de explorat:

- Cerințele și obligativitatea de a păstra dosarele.
- Calificări și cerințe de instruire pentru angajarea membrilor comisiilor de licitație.
- Reglementări și Codul de Conduită pentru membrii comisiilor de licitație, precum și punctele forte și cele slabe ale acestora.
- Cerințele privind echilibrul de gen sau lipsa acestora.

9. Descrieți procesele de publicare ale tuturor planurilor de achiziții/achiziții publice (atât a celor clasificate cât și a celor neclasificate).

Aspecte de explorat:

- Ce proporție din achizițiile potențiale din domeniul apărării este făcută publică, în funcție de numărul și valoarea lor?

10. Descrieți procesele de achiziții publice, subliniind punctele forte și punctele slabe ale sistemului.

Aspecte de explorat:

- Evaluarea și aprecierea ofertelor.
- Atribuirea contractului.
- Mecanismele post contract.
- Declararea potențialelor conflicte de interese ale persoanelor participante.
- Procedurile de audit.
- Când achizițiile publice au o valoare deosebit de ridicată, există un proces/o listă de verificare pentru garantarea integrității tranzacției? Vă rugăm să precizați.
- Ce procentaj din contracte se efectuează prin intermediul achizițiilor publice electronice și care este procedura folosită în utilizarea lor?

11. Descrieți mecanismele pentru determinarea controlului de calitate al serviciilor și produselor achiziționate și ilustrați procedurile folosite când specificațiile nu sunt respectate.

Achiziții Publice – Tematici speciale

12. Descrieți utilizarea "agenților" și a "intermediarilor" folosiți în timpul ciclului de achiziționare, cum se asigură încrederea în integritatea acestora și prezentați punctele forte și cele slabe ale acestei abordări.

Aspecte de explorat:

- Proceduri de verificare a agenților.
- Politici referitoare la comportamentul corespunzător în utilizarea agenților.

13. Descrieți utilizarea compensărilor, în cazul în care acestea sunt folosite, în timpul procesului de achiziție publică.

Aspecte de explorat:

- Cum sunt stabilite mecanismele de compensare în țara dumneavoastră?
- Evaluarea și aprecierea propunerilor de compensare în timpul licitației.
- Evaluarea și monitorizarea compensărilor după atribuirea contractului.
- Descrieți măsurile speciale pentru limitarea riscurilor de corupție ale compensărilor.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

8. RELAȚIILE CU INSTITUȚIILE DIN DOMENIUL APĂRĂRII ȘI ALȚI FURNIZORI

1. Descrieți mecanismele folosite de ministere sau organizațiile oficiale (în special agențiile de achiziții publice) pentru stabilirea de relații cu societățile comerciale și plata lor ulterioară, precizând punctele forte și punctele slabe ale proceselor.
2. Descrieți eforturile pe care Ministerul Apărării le ia în considerare în relația cu aceste companii pentru a le ajuta să ridice standardele de integritate și anticorupție în cadrul achizițiilor publice, precum și rezultatele acestor eforturi.
3. Se cere companiilor de licitație să aplice un anumit program de etică pentru a putea licita pentru lucrări? Descrieți procesul și mecanismele care se aplică în cazul în care companiile nu mențin sau nu îndeplinesc standardele cerute.

Aspecte de explorat:

- Există diferențe de tratament între firmele naționale și cele străine în privința eticii și conformității?
 - Cum este evaluată reputația unei companii?
 - Utilizarea procedurilor, cum ar fi alcătuirea unei liste negre, excluderea sau suspendarea, precum și persoana responsabilă de implementarea și actualizarea lor.
4. Care este procesul utilizat pentru informarea companiilor de achiziții publice iminente din țara dumneavoastră?

Aspecte de explorat:

- Ciclurile de planificare și achiziționare și documentele de utilizat.
 - Diferențe între procedurile utilizate pentru consilierea companiilor străine față de cele naționale.
5. Descrieți mecanismul sau procesele din țara dumneavoastră care permit instituțiilor să depună plângeri asupra practicilor incorecte din sistemul de achiziții publice, inclusiv exemple de sesiuni anterioare și care a fost rezultatul lor?

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

9. ÎNTREBĂRI SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI

Această secțiune trebuie să rămână necompletată până când țara respectivă își finalizează autoevaluarea integrității. Echipa condusă de NATO desemnată pentru administrarea Autoevaluării Integrității va actualiza această secțiune la momentul respectiv.

CONSOLIDAREA INTEGRITĂȚII ȘI REDUCEREA RISCURILOR DE CORUPȚIE ÎN INSTITUȚIILE DE APĂRARE

INFORMAȚII SUPLIMENTARE

Pentru informații suplimentare privind Procesul de Autoevaluare NATO a Consolidării Integrității, vă rugăm să o contactați pe:

Ms. Bénédicte Borel

Building Integrity Team Leader

Defence Institution and Capacity Building Directorate

Operations Division

NATO HQ, Brussels

Email: borel.benedicte@hq.nato.int

Email: building-integrity@hq.nato.int

Pentru informații suplimentare asupra Consolidării Integrității NATO, vă rugăm să consultați următoarele:

Site-ul web NATO asupra Consolidării Integrității: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_68368.htm

Site-ul web NATO al Consolidării Integrității: <https://building.integrity.hq.nato.int/>

